

Personligt | 3

Utdrag ur samhällsdebatten.

Artiklar ur *Captus Tidning*

av

Tomas Brandberg

**CAPTUS
TIDNING**

Innehåll

I serien "Personligt" samlar redaktionen sina favoritartiklar av Captus kolumnister. Nummer tre innehåller texter av Tomas Brandberg.

Inledning - Adam Nelvin	sid 3
Ett varumärke bland alla andra Nr 20 (vecka 42, 2005)	sid 4
Tokstollarnas vaktparad Nr 40 (vecka 11, 2006)	sid 6
Patriarkens höst Nr 41 (vecka 12, 2006)	sid 8
Greenpeace vilseleder Nr 55 (vecka 26, 2006)	sid 10
Skulle Tanzania ha tolererat raketattacker? Nr 70 (vecka 46, 2006)	sid 12
Två mördare på dödsbädden Nr 72 (vecka 49, 2006)	sid 14
Vilken sorts tomt vill vi ha? Nr 74 (vecka 51, 2006)	sid 16
Ryssland stryper sig självt Nr 82 (vecka 8, 2007)	sid 18
<i>Surkuken</i> - en succéroman? Nr 89 (vecka 17, 2007)	sid 20

Den här häftet samlar nio texter av Tomas Brandberg, som tidigare publicerats i *Captus Tidning*. Häftet är samansatt och illustrerat av Adam Nelvin.

Captus Tidning är en borgerlig nättidskrift med fokus på idé- och dagspolitisk debatt, kultur och media. Tidskriften ges ut av den frihetliga tankesmedjan Captus, som opinionsbildar för allmänborgerliga idéer – såsom sänkta skatter, en stark rättstat, fria marknader och privat drift av skola och sjukvård.

www.captustidning.se
www.captus.nu

© Tomas Brandberg, Adam Nelvin & Captus AB
2005-2007. Alla rättigheter reserverade.

Inledning

Bäste/bästa läsare,

Tomas Brandberg har skrivit för *Captus Tidning* sedan starten i maj 2005. Först spridda debattartiklar, sedan ledare. Sedan kolumnen "Ovanifrån", som fortfarande kompletterar Torbjörn Kvists "Underifrån" varje vecka. Vid det här laget börjar artiklarna närma sig ett hundratal till antalet.

Vid sidan av skrivierna är Brandberg teknologie doktor i bioteknik och arbetar som utvecklingsingenjör i Örnsköldsvik. Han talar sex språk flytande, bland annat ryska, och studerar ett par tre till. Däribland arabiska och serbokroatiska.

Det här är intressen som avspeglar sig i hans artiklar. Ett återkommande tema är miljörelsens försök att göra politisk propaganda av vetenskapliga rön de knappt förstår själva. Liksom situationen i Ryssland och Östeuropa.

"Ovanifrån" är skriven i en snusförnuftig, nästan mästrande ton. Tröttsamt, kanske, hade det inte varit för att det mellan raderna kokar en bitande ironi, som då och då bublar fram i en plötslig kvickhet. Var och varannan rad är nog formulerad med tungan i mungipan.

Några besserwisserfasoner är det heller inte tal om. Brandberg har mer gemensamt med sin namne, Tomas tvivlaren, den mest klenetrogna av Jesus apostlar. Han ställer sig frågande till västvärldens självhat men försvarar ivrigt globaliseringen. Han anklagar FN för misslyckandet i Rwanda men har inte mycket till övers för uppfattningen att samarbetet borde läggas ner. Samma sak

med EU. Ett i grunden bra projekt som kantrat. Går att reformera. Bara för att man inte är religiös måste man ju inte vara en kättare, som han skriver i en kolumn.

Här är några texter som vi tycker är representativa för Tomas Brandbergs stil.

Trevlig läsning! ■

Ett varumärke bland alla andra

Det här med rättvis handel kan väl kanske vara bra. För konsumenternas egon, alltså. För utvecklingsländerna kan det i bästa fall kvitta.

När man på oklara grunder kallar viss handel för "rättvis handel" brukar det innebära att man betalar ett överpris för en vara som i övrigt kan anses likvärdig en annan produkt. Mellanskillnaden är en ren gåva, något man ger bort utan att själv få något i utbyte. En sorts välgörenhet, alltså.

Välgörenhet är tilltalande och motiverat i många situationer, men man bör vara vaksam. Det leder ofta till beroende, misshushållning, snedvriden konkurrens och korruption. Den så kallade "rättsvisa handeln" gör producenten till en sorts biståndsklient, vars produktion hålls under armarna med ett artificiellt överpris.

Låt oss konstatera att handel och välgörenhet är två skilda företeelser. Välgörenhet är att skänka bort något utan att få något i utbyte, medan handel äger rum när det föreligger en intresse-gemenskap mellan två parter. Den ene vill sälja, den andre vill köpa och det går att nå en överenskommelse rörande priset. Alldeles vanligt utbyte av detta slag har skapat välstånd världen över, medan välgörenhet inte har gjort ett enda fattigt land rikt.

Det finns till att börja med alltså ingen anledning att underkänna vanlig handel som metod att generera välstånd, varför den moraliska argumenteringen mot konventionell handel faller platt till marken. Är det då möjligen ännu bättre att betala ett överpris? Var och en ska givetvis spendera sina pengar efter eget tycke, men de positiva effekterna av överpriset är diskutabla.

För det första går en del av pengarna direkt till ackrediteringsindustrin,

människor som tjänar pengar på att åka jorden runt för att godkänna respektive underkänna producenter. Det är inte helt lätt att överblicka hur väl de uppställde kraven efterlevs i praktiken. Kanske fungerar det tills vidare bra, men det finns åtminstone en grogrund för korruption här. Producenten står till exempel i ett tydligt beroendeförhållande till den som kan göra tumme upp eller tumme ner till fortsatta överpriser.

För det andra är kriterierna vaga. Hur kontrollerar man till exempel på ett tillfredsställande sätt att en bonde i Kenya inte ägnar sig åt diskriminering av kvinnor och andra etniska grupper? Svårt. Och på vilket sätt ska en kaffeodlare "gynna demokratin"? Oklart.

Självklart går rättvisemärkningen också hand i hand med så kallad ekologisk märkning. Detta ställer krav på ineffektiva odlingsmetoder, som skulle vara ohållbara eller åtminstone högst diskutabla om de tillämpades universellt. Ekologisk odling av bananer kan till exempel ta upp till sex gånger så mycket mark i anspråk som motsvarande konventionell odling.

Medan den konventionelle odlaren eller fabrikanten tvingas satsa på kvalitet, effektivisering och modernisering för att klara konkurrens och ha råd med ett stigande löneläge belönas den rättvisemärkta producenten för ineffektivitet. Är det inte berättigat att fråga sig vem av dessa som bäst står rustad inför framtiden?

Ska man leta efter något som eventuellt skulle kunna ha en positiv effekt så är det att rättvisemärkningen

aktualiserar arbetsförhållandena på plantager och i fabriker. Men vi är ofta extremt hemmablinda när vi ger oss in i den här diskussionen. Ett arbete som för oss framstår som svåruthärdligt och kanske riskfyllt kan faktiskt vara ett riktigt lyft för den som utför det. Om en viss produktion slås ut av en bojkott så gagnar inte det arbetarna. De hänvisas till sämre arbeten, eller arbetslöshet. Problemet med den alternativa handeln är att man inte arbetar för moderniseringar som lösning på de problem som finns, utan en sorts återgång till traditionella, omoderna metoder.

Jag ställer mig under alla omständigheter skeptisk till ackrediteringsindustrins möjligheter att effektivt övervaka arbetsförhållandena hos godkända producenter. Däremot finns övertygande bevisning för att alldeles normal handel driver upp löner och tvingar arbetsgivare att förbättra villkoren för de anställda, utan att någon från Sverige eller Tyskland behöver åka dit och kontrollera saken i egen hög person. Länder som satsat

på internationell handel och effektiv produktion (till exempel som Sydkorea, Taiwan, Hong Kong och Chile) har idag arbetarlöner som ligger skyhögt över de nivåer som ackrediteringsindustrin fastställer som "skäliga" i andra länder.

Jag skulle avråda från att plöja ned pengar till rättviseindustrin. Jag ifrågasätter nödvändigheten i att ha europeisk välbetald kontrollpersonal på plats i fabriker och på plantager världen över. Jag ifrågasätter ineffektiva produktionsmetoder som en långsiktig lösning på fattigdomsproblemet. Den som har för mycket pengar kan hellre skänka dem till jordbävningens offer i Pakistan. Och vill man satsa pengar på riktig utveckling i fattigare länder skulle jag rekommendera någon fond för *emerging markets*, så att producenter i fattiga länder får tillgång till kapital så att de kan effektivisera sin produktion.

Så kallad rättvis handel är mest till för att köparen ska kunna kultivera en cool image. Rättvisemärkning är alltså en "logo" bland andra, varken mer eller mindre. ■

Tokstollarnas vaktparad

Kvinnodagen är i grund och botten en ganska god sak. På många ställen i världen lever kvinnor i förtryck och det bör man uppmärksamma. Men varför måste den alltid urarta till någon slags feministisk freakshow?

Under veckan som gick var det som bekant internationella kvinnodagen. Det ursprungliga initiativet togs 1910 av den tyska socialdemokraten, sedermera kommunisten, Clara Zetkin, men idag är internationella kvinnodagen spridd över stora delar av världen och firas av tradition den åttonde mars. Man kan uppmärksamma denna dag genom att uppvakta döttrar, mödrar, systrar, hustrur och kvinnliga bekanta för att de är så kloka, vackra, duktiga, underbara och allmänt förträffliga. Det är ju framför allt sant! Det är heller absolut inte fel att denna dag vända uppmärksamheten mot det förfärliga förtryck som alltför många kvinnor utsätts för världen över. Det är tyvärr också sant.

I Sverige väljer man istället att göra internationella kvinnodagen till en tokstollarnas vaktparad. Först (?) ut i radio P1 var en mamma i Täby vars största problem i tillvaron var att flickorna på hennes dotters dagis hade valt rosa interiör till sin toalett. Nämen stackars, redan drabbade av det patriarkala förtrycket. Håhåjaja. Sedan var det i samma kanal dags för bortförklaringarnas okrönte drottning Marita Ulvskog att bortförklara varför det är så lite verkstad i det sanslöst viktiga sossefeministiska nätverket Feministas, som tydligen består av en hemsida som inte uppdaterats på en månad. (Sidan kan inte vara så välbesökt av statistiken på veckans fråga att döma, totalt 48 röster på en vecka.)

I Västnytt visade man upp ett mansbefriat men föredömligt multi-kulturellt, skumpande danssällskap,

muppigt inhöljda i färgglada dräkter. Det såg faktiskt inte riktigt klokt ut, men dansandet recenserades av deltagarna som "underbart". Kvinnligt så det förslog.

TV4 toppade med den gamla kvarlevan Berit Ås, som lär ha myntat det förträffliga begreppet "härskartekniker". (Som uteslutande praktiseras av män mot kvinnor, vad trodde ni?) Ås uttryckte sin oreserverade beundran för Eva Lundgren, bland annat känd för helt obevisade påståenden om organiserade ritualmord på små barn. Ås ansåg att Lundgren är en "strålande teoretiker", en åsikt som knappast delas av granskarna på Uppsala Universitet, som sågade hennes så kallade forskning med fotknölnarna och gjorde köttfärs av det som blev kvar.

Sedan uppenbarade sig den stånkande hedersfeministen Göran Persson i Rapport, där han av kommunerna krävde högre kvinnolöner. Den vanligaste formen av kvinnoförtryck i Sverige består nämligen av en osynlig kraft som tvingar kvinnor att arbeta i ofantliga sektorn, där lönerna är lägre än i den privata sektorn, dit de infernaliskt listiga männen söker sig. I Sverige råkar det vara tabu för politiker att lägga sig i lönebildningen, men det kan man ju ignorera en dag som denna. I alla fall om man heter Göran Persson.

I pressen var det förstas en ännu starkare dos av feministiska floskler än vad som annars är brukligt. De jurister i Högsta domstolen som hade fräckheten att i strid med de senaste opinionsundersökningarna fria två män, som haft sex med flickor under femton, från våldtäkt var förstas inte

mycket värda. Den tillämpade lagen är ny och sista ordet i ämnet lär inte vara sagt (det är också värt att notera att det rådde oenighet i HD), men det är ändå symptomatiskt att journalister på ren instinkt anser sig veta bättre än jurister som ägnar en stor del av sin tid åt de aktuella fallen.

I *Expressen* havererades det om gubbslem, det var visst nån kvinnlig skådis som var lite för attraktiv och andelen kvinnor i bolagsstyrelserna var ett återkommande tema. Rekommenderad läsning är inlägget på DN Debatt nyligen, där 20 kvinnliga VD:ar bestämt motsätter sig alla former av kvotering.

Nånå. Fel färg på badrummet, för sexiga skådisar och det faktum att alla ännu inte har blivit helt androgyna. Det är sådana frågor som engagerar i Sverige den åttonde mars. Om kvinnors situation i den trevliga arabvärlden flyktigt berördes så undgick det undertecknad. I krigszoner i Kongo våldtas gravida kvinnor med gevärspipor och i Somalia syr man av allt att döma fortfarande ihop flickornas underliv i god tid före puberteten. Men skit i det bara, det är ju samma här som där, eller hur?

Freakshowen fullbordas för övrigt i Aftonbladet, där Professor Tiina

Rosenberg redogjorde för skillnaden mellan jämställdhet och feminism. Att få sin karslok att börja diska är jämställdhet. Att sparka ut fanskapet, eller helst aldrig flytta ihop med honom, det är feminism det. Känn på den snytingen, borgarkärringar. Och de gifta män som kallar sig feminister borde alltså göra sina respektive en tjänst och hädanefter inte förpesta deras tillvaro i onödan.

Det får vara som det vill med allt detta. Jag vill ändå å mina egna och å den överväldigande majoritetens av alla män vägnar hälsa den kvinnliga halvan av befolkningen att vi älskar er högt. Ni är livet självt och viktigast i hela världen. De moraliskt efterblivna män som utnyttjar sitt fysiska övertag till att misshandla kvinnor bör ruskas om av lagens långa arm och anförtros åt kriminalvården. Strafftiden för misshandel får gärna förlängas, men tillfredsställande rättssäkerhet måste förstås alltid gälla. I övrigt gäller lika rättigheter, oberoende av hudfärg, religionstillhörighet och kön.

Och vad beträffar tokstollarnas vaktparad förra veckan hör den hemma cirkus och inte på internationella kvinnodagen. Tack för idag. ■

Patriarkens höst

Slobodan Miloševi är död. Tomas Brandberg gör en tillbakablick och konstaterar att den serbiske ledaren hade en egenartad fallenhet för självmål.

Slobodan Miloševi var en man som hade en tendens att falla på eget grepp. När han nyligen, av allt att döma, felmedicinerade sig själv till döds var det förstås sista, men absolut inte första gången hans taktik slog tillbaka mot honom själv.

Under slutet av 80-talet var han emellertid en lysande stjärna, i form av Serbiens streberaktige nationalistiske president. Han agerade hänsynslöst för att stärka Serbiens ställning inom den Jugoslaviska federationen och bidrog därmed starkt till den polarisering som kom att få så ödesdigra konsekvenser. Några år senare var han förvisso Jugoslaviens ledare, men federationen hade slagits i spillror och reducerats till att endast omfatta Serbien och Montenegro.

När Jugoslaviens sammanbrott var ett faktum försökte de serbiska nationalisterna, med Miloševi som huvudaktör, att karva ut ett stor-Serbien ur det som blev kvar. Miljontals kroater och bosniska muslimer fördrevs från tidigare etniskt blandade områden och tiotusentals fick sätta livet till. Men Miloševis och serbernas fiasko kom att bli kapitalt. Om kroater och muslimer var avogt inställda mot serberna på i början på 90-talet så var det ingenting mot de känslor de hade efter flera år av blodigt inbördes-krig. Den serbiska gerillan, understödd av rest-Jugoslavien, besegrades 1995 och serberna fördrevs i hundratusental från Kroatien och Bosnien. I ett lexikon skulle denna utveckling passa som illustration av begreppet ”falla på eget grepp”. Tragiskt, men inte utan inslag av makaber logik.

Nästa nederlag för Miloševi var om möjligt

ännu värre. Han hade hämningslöst exploaterat serbernas vurm för den serbisk-albanska provinsen Kosovo, som stenhårt kontrollerades av serbisk militär och polis. Men under slutet av 90-talet gjorde albanerna uppror och fick omvärldens och inte minst NATO:s stöd för sin sak. Omfattande NATO-bombningar och ett försök från serbernas sida att en gång för alla driva bort huvuddelen av albanerna från Kosovo slutade med ett serbiskt tillbakadragande från provinsen. Serbisk polisstat ersattes med albanskt banditstyre och ytterligare en serbisk exodus följde.

Sedan var det dags för Miloševi att förlora även själva Serbien. Efter att ha förlorat presidentvalet år 2000 till rivalen Vojislav Koštunica försökte han envist klamra sig fast vid makten, men hans allierade svek honom och han tvingades avgå. Några månader senare satt han på planet till Haag, för att ställas inför rätta i FN:s krigsförbrytartribunal för forna Jugoslavien.

Efter sig lämnade han ett Serbien i spillror, lika besegrat och förnedrat som sin forne president. Vanstyre, maffiavälde, krig, sanktioner och bombningar har dragit ned ekonomin till afrikanska nivåer. Den politiska situationen är instabil, en reformpolitiker (Zoran ini) mördades 2003 och toknationalister har fortfarande massivt inflytande i parlamentet. Federationen Jugoslavien finns inte mer och mycket talar för att Montenegro kommer sträva mot formell självständighet.

Om Slobodan Miloševi möjligen

lyckades med något så var det att obstruera processen mot honom själv i Haag. Genom att bland annat kalla oräkneliga vittnen och vara allmänt tjurig och oregerlig drog han ut på processen flera år och vid hans död hade den bara nått nästan ända fram. Sannolikt ville han inte ta sitt liv och teorin att han skulle ha förgiftats är absurd. Istället ville han återförenas med sin familj i Ryssland, varför han förmodligen tog mediciner som upphävde effekten av hjärtmedicinen, vilket skulle motivera ett utlämnande till Ryssland för vård. (Alla med minimal insyn i den ryska sjukvården drar förstås på smilbanden ...)

Men även denna gång blev det ett stort fett självmål. Målet med operationen uppnåddes inte och patienten avled.

I den serbnationalistiska historieskrivningen lägger man stor tonvikt vid Prins Lazar, som mötte turkarna och döden i striden vid Kosovo Polje (trastfältet) 1389. Enligt mytologin fick Prins Lazar av Gud välja mellan ett kungadöme på jorden och ett kungadöme i himlen och han valde det senare. Huruvida Slobodan Miloševi hamnar i himlen eller helvetet må avgöras av en högre instans än Haag-tribunalen. Vad som står klart är att han var medansvarig för ett helvete på jorden för miljoner människor. Inte minst för många serber, vars frälsare han hade utnämnt sig till. ■

Greenpeace vilseleder

På de stora dagstidningarnas debattsidor får Greenpeace sprida halvsanningar om genmanipulerad mat. Mestadels oemotsagda. Men är verkligen genmodifiering så farligt som Greenpeace hävdar?

I ett flertal artiklar i större dagstidningar har företrädare för miljöorganisationen Greenpeace diskuterat det man anser vara farliga aspekter av genmodifierade grödor. Utan att skämmas det allra minsta lanserar man ett antal halvsanningar för att försöka antyda att genförändrade grödor kan vara farliga för miljön och konsumenternas hälsa.

I GP (2/6) påstår man att "cellförändringar" förekommer i levern hos möss som matats med genmanipulerad soja. Det låter som om mössen muterats till oigenkännlighet, men det rörde sig om helt ofarliga och övergående cellförändringar i en italiensk studie från 2002, där möss hade matats med två olika sorters soja, varav den ena var genförändrad. Den typ av helt ofarliga cellförändringar som observerades kan för övrigt ha uppstått genom att två olika sorters soja användes och inget tyder egentligen på att det var genförändringarna i sig som låg bakom den observerade skillnaden.

Den här typen av information är inte helt uppenbar för den som inte har ett visst intresse av frågorna, vilket Greenpeace utnyttjar till att sprida förvirring och osäkerhet bland konsumenterna. Och i tidningarna får man ofta stå oemotsagda.

I samma debattartikel i GP antyds det att en genmodifierad ärtä som visat tecken på att kunna framkalla allergi sålts på marknaden ("odlats kommersiellt") i tio år. Detta förmedlade en bild av att bioteknikindustrin hade experimenterat med människors hälsa, men sanningen var egentligen den helt motsatta. I försök med

råttor kunde man detektera en mycket svag effekt som eventuellt (!) skulle kunna ha tytt på att en produkt under utveckling (!) kunde vara allergiframkallande. Som en följd av detta lade man ner projektet, som var ett mångmiljardprojekt, vilket borde säga något om branschens säkerhetstänkande.

Det tål att upprepas att hundratals miljoner människor nu har konsumerat genförändrade grödor under tiotals år och hälsoaspekterna har utretts gång på gång på gång av företag, myndigheter och universitet. Ändå envisas Greenpeace med att rätt och slätt tycka att det är farligt. Man kan emellertid förutse att frågan kommer tonas ned i och med att åren går och man inom organisationen inser att man har valt fel spår.

Den 20/6 utnyttjar Greenpeace fotbolls-VM till att på Aftonbladets debattsida sprida skrämselfpropaganda om parfym, som marknadsförs av bland andra David Beckham. Man hänvisar till en "rapport" där man påvisar förekomsten av farliga ämnen i parfym. Emellertid relaterar man inte uppmätta koncentrationerna till deras respektive gränsvärden. Förekomsten av en viss kemikalie är inte farlig i sig, det är när koncentrationen är tillräckligt hög som den kan bli ohälsosam. Detta gäller ett mycket stort antal kemikalier som fyller ett ännu större antal funktioner inom till exempel sjukvården och industrin.

Det pågår ett seriöst arbete inom både industrin och universitetsvärlden att identifiera eventuella riskfaktorer och sedan minimera dessa. Men att vilja

försöka eliminera ”alla kemikalier”, vilket man ibland hör i debatten, är oseriöst och okunnigt.

Det hör till saken att gränsvärden för kemikalier brukar fastställas med försiktighet. I typiska fall utför man djurförsök och letar efter den lägsta exponering som ger några observerbara negativa effekter, till exempel viktnedgång. Sedan fastställer man gränsvärden som innebär att människor inte ska kunna utsättas för mer än en hundradel eller en tusendel av denna exponering. Fast oftast ligger man långt även ifrån dessa nivåer.

I artikeln i Aftonbladet får man lätt en känsla av att var och varannan håller på att få cancer med mera av Beckhams parfym. Bland annat hävdas det att ”förekomsten av testikelcancer har ökat stort”. Låt oss titta närmare på detta. På 80-talet insjuknade årligen ungefär 4 män per 100 000 i testikelcancer. Idag ligger siffran förvisso på mellan fem och sex per 100 000, men det finns ingen entydig förklaring till detta. Samtidigt har dödligheten i testikelcancer gått i motsatt

riktning och är numera nästan nere på noll per 100 000. Andra cancerformer har samtidigt minskat i omfattning.

Generellt har cancer i samhället dock en svagt ökande trend, vilket i hög utsträckning måste bero på att befolkningen blir allt äldre. Emellertid har dödligheten i cancer reducerats tack vare bättre behandlingsmetoder. Bilden av ett kemikaliesamhälle som håller på att ta död på sina medborgare stämmer alltså mycket dåligt. Tvärtom har kemiindustrin och dess forskning en avgörande roll för medicinska landvinningar och många andra positiva aspekter av det moderna samhället.

Det är svårt att veta varför Greenpeace sprider halvsanningar. Kanske tror man på det man säger och kanske inte. Uppenbart är att man söker medial uppmärksamhet och då är det ett billigt knep att spela på människors rädsla och deras obenägenhet att informera sig ordentligt.

Ett tips inför framtiden är att ta nästa ”larm” från Greenpeace med en grävskopa salt. ■

Skulle Tanzania ha tolererat raketattacker?

Nyligen hamnade Israels attack mot Bayt Hanoun i Gaza i FN:s säkerhetsråd, där nio av femton medlemmar ville fördöma attacken. Men hur skulle Tanzania, Kina eller Ryssland ha agerat i motsvarande situation?

I augusti och september 2005 genomdrev premiärminister Ariel Sharon, trots hätsk kritik från sitt (då) egna parti Likud, ett trupptillbakadragande från Gaza. Bosättningar utrymdes under intensiva protester från bosättarna och visst handgemäng, men Sharon lät sig inte bevakas. Detta var inte resultatet av förhandlingar med palestinierna, utan en ensidig eftergift till arabvärlden, världsupinionen och egna kritiker av ockupationspolitiken.

Analyserar i efterhand palestiniernas situation i konstaterar man att de då stod inför ett vägval. De hade kunnat välja att börja bygga upp ett civilt samhälle och säkerställa att fred rådde på Gazas territorium och att det inte användes som bas för fiendtligheter mot Israel. Förutom alla övriga fördelar detta skulle ha inneburit för befolkningen på Gaza så hade utsikterna för ett israeliskt tillbakadragande från stora delar av Västbanken då varit goda och vägen för bildandet av en palestinsk stat hade legat öppen. Så småningom hade också diskussioner kunnat tas upp rörande många palestiniers legitima krav på Israel.

Istället valde palestinierna kaosets och våldets väg. Man låtsades som att tillbakadragandet från Gaza var en delseger i kriget som till slut leder till Israels förintande. Bosättningar plundrades och synagogor brändes. Och hur det nu än var med "segern" över Israel så kunde man nu under alla omständigheter börja avfyra raketer rätt in på israeliskt territorium, vilket också har skett med jämna mellanrum.

Det är intressant att fråga sig hur världsupinionen anser att israelerna ska besvara raketattackerna. Palestiniernas så kallade regering gör inget åt saken så om israelerna över huvud taget vill förhindra indroppande raketer måste de ta saken i egna händer. Detta tenderar att bli blodigt eftersom de modiga motståndsmännen gör sitt bästa för att gömma sig bland civila. Men att ignorera raketattackerna skulle endast ha en effekt – de skulle fortsätta och tillta.

Var och en av de människor som dog i den israeliska attacken mot Bayt Hanoun i Gaza den 11 november var en tragedi. Men när palestinska ledare vädjar till omvärlden att "stoppa massakern" så skulle de istället kunna ta saken i egna händer. För de vet, alla vet, att attacken var ett misstag som begicks när den israeliska armén försökte slå ut en raketkamp. Och alla vet att civila dödsoffer är en enorm propagandaseger för de militanta palestinska organisationerna, så det finns anledning att misstänka att det var detta som var syftet. Problemet har en enkel lösning. Upphör med raketattackerna, så upphör behovet av att bekämpa dem. Det kan för övrigt påpekas att de dussintals gånger Hamas lyckats spränga civila i luften har det inte varit några misstag utan exakt vad som var målet med operationerna.

Av någon märklig anledning hamnade attacken mot Bayt Hanoun i FN:s säkerhetsråd där nio av femton medlemmar ville "fördöma" attacken. Jaha, och vad skulle till exempel Tanzania (en av de nio) ha gjort om burundiska

rebeller hade pepprat Tanzanias territorium med raketer? Det hade garanterat blivit räfst och rättarting, invasion och ockupation med ett antal dödsoffer som följd tills den burundiska regeringen hade garanterat säkerheten. Och vad Kina och Ryssland (som också ville "fördöma") beträffar hade de varit beredda att starta världskrig för att freda sina gränser, var så säkra. Och varför fördöms inte Sudan av säkerhetsrådet från morgon till kväll för den folkmordsliknade politiken där?

Kritik mot Israel må ibland vara berättigad, om inte annat anser många israeler det själva, och Israel bör för sin egen säkerhets skull motverka eskalering av våldet i det egna närområdet. Israelerna har också intresse av att försöka isolera sina egna religiösa och nationalistiska extremister, vilket inte alltid lyckas så bra. Men kritiken mot Israel har en tendens att tappa alla rimliga proportioner och när den kommer från blodsbesudlade diktaturer är det omöjligt att ta den på allvar. Och även i väst är det vanligt att man dömer Israel efter en särskild måttstock. Man odlar sin förståelse för länder och organisationer som på fullt allvar vill förrinta Israel medan tämligen begripliga motåtgärder från Israels sida beskrivs som massakrer och folkmord.

I slutändan tenderar den här typen av frågor att landa i en diskussion om vilken part som i grunden har rätt. Svaret är att båda har rätt och båda har fel. När Israel bildades var det en något märklig konstruktion och de araber som på ett eller annat sett blev av med sina egendomar i krigen 1948 och 1967 har legitima anspråk på ersättning. Emellertid fördrevs även många judar från arabländer vid den här tiden och ansvaret för alla krig ligger i första hand hos de arabiska ledare som har envisats med att försöka förrinta Israel.

Arabländerna måste helt enkelt gå vidare och inse att de har förlorat ett stycke öken till ett förtryckt europeisk-orientalistiskt folk, som på mer eller mindre goda grunder ansåg att detta var deras

hemland. Palestinierna har alla förutsättningar att bygga en egen blomstrande stat vid sidan av den israeliska, men då kan man inte behålla den ständiga kampen mot Israel som en del av den egna identiteten. För så länge man vägrar att erkänna den israeliska sidans rätt till existens kommer israelerna inte att samarbeta. Är det så förvånande? ■

Två mördare på dödsbädden

I samband med Fidel Castros 80-årsdag hyllades han nyligen i svensk television. Tomas Brandberg jämför honom med en annan föga hedervärd mördare, Chiles ex-diktator Augusto Pinochet. Fast i vilket land har utvecklingen gått åt rätt håll?

Nyligen bestämde sig SVT för att fira Fidel Castros 80-årsdag med att i ett sträck visa flera dokumentärer om honom och man bjöd in flera mer eller mindre Castrovänliga gäster som fick ge sin bild av den numera mycket sjuklige diktatorn. Ingen av dokumentärerna anlade ett kritiskt perspektiv på den kubanska diktaturen och Castro själv fick i långa intervjuer oemotsagd ge sin version av olika händelseförlopp.

Samtidigt ligger en annan blodsbesudlad före detta diktator mer eller mindre för döden. Åtminstone fick Chiles ex-diktator Augusto Pinochet "de sjukas smörjelse" när han nyligen fick en hjärtattack och fördes till sjukhus. Men Pinochet kan inte förvänta sig att långa okritiska intervjuer med honom ska visas i svensk television och någon dokumentär med namnet "käre Augusto" lär det (dessbättre) inte bli heller.

Det vore förstås oerhört provokativt att visa en dokumentärserie om Augusto Pinochet utan att beröra de tusentals människor som mördades av hans regim. Men ursäkta, detsamma gäller faktiskt Fidel Castro. Och i själva verket är det mycket intressant att jämföra de båda herrarna och deras politik. Båda hade en stark tro att de behövde "rädda" sitt land och båda gick över lik för att nå sina respektive mål.

Men hur var det nu, lär inte Pinochet ha haft ihjäl många fler än sin diktatorkollega på Kuba? Det är inte säkert. Övergreppen under diktaturen i Chile har kartlagts relativt väl sedan landet demokratiserades och militärerna och

antalet döda och försvunna har fastställts till cirka 3000. Drar man ifrån det antal som vänsteranhängare faktiskt lyckades ha ihjäl i samband med militärernas kupp så sjunker siffran till under 3000.

Hur många som dött på Kuba till följd av Castros politik är svårare att ta reda på, eftersom någon oberoende utredning aldrig har tillåtits och de siffror som finns att tillgå är ofta politiskt färgade. Låga uppskattningar visar att hundratals har mördats och höga uppskattningar visar att det handlar om tusentals. Och adderar man det okända tusental människor som dött när de i desperation försökt fly landet sjövägen i bräckliga farkoster så blir det sannolikt en väsentligt högre siffra än de som mördades av Pinochets militärer. Alla direkta jämförelser kommer att halta på ett eller annat vis, till den ene eller dem andres nackdel, men att liksom vänstern betrakta Pinochet som ond och Castro som en hjälte är enögt.

Vad gäller mänskliga rättigheter spelar herrarna Pinochet och Castro alltså i samma division. Och oavsett vad vänstern tror så är man lika död oavsett om man mördas av chilenska militärer som av kubanska kommunister. Varken Pinochet eller Castro lär väl gå till historien som demokratins förkämpe, men Pinochet hade åtminstone den goda smaken att avgå och överlämna makten åt demokratin. Och idag återfinns Chile bland Latinamerikas mest demokratiska länder medan Kuba har förblivit en diktatur.

Fast på en annan viktig punkt skiljer de sig åt. Medan Castro slog in på en huvudlös väg beträffande ekonomisk

politik så gjorde juntan i Chile ett klokt val av ekonomiska rådgivare. Att Kubas ekonomi har stagnerat skyller vänstern på USA:s (förvisso förkastliga) handelsembargo, men då erkänner man att handel med USA gynnar Latinamerikanska länders ekonomi, vilket man i andra sammanhang förnekar. Men Kuba kan handla med många andra länder och problemet är främst att man har så lite att sälja, eftersom ekonomin har utvecklats så uselt.

I Chile lyssnade man på de av vänstern så gränslöst bespottade "Chicago boys", som förordade en begränsad offentlig sektor, budgetbalans och låga tullar. Chile utnämndes föraktfullt till "nyliberalismens experimentverkstad" och händer gnuggades när den chilenska ekonomin genomgick sina kriser på 70- och 80-talen. Men Chile gick stärkt ur sina kriser och har sedan 80-talet utklassat resten av kontinenten vad beträffar ekonomisk och social utveckling. De demokratiska regeringarna har i väsentliga avseenden fullföljt den marknadsliberala politiken och har idag stort manöverutrymme för reformer.

Må vi beklaga att de före detta diktatorernas offer aldrig fick rättvisa i form av rättegångar och fällande domar. Men chilensarna kom i det fallet längst eftersom Pinochet i alla fall hamnade i husarrest och fotograferades som en brottsling hos polisen. Och medan chilensarna numera väljer sina politiker i fria val så kan kubanerna se fram emot att se Fidel efterträdas av ... sin bror! Kim Il Sung skulle ha nickat godkännande – lika bra att makten stannar inom familjen.

Chiles välstånd och demokrati, Kubas misär och diktatur, Castros brott mot mänskligheten och mycket gärna en jämförelse med Pinochet – det vore utmärkta teman för den övervintrade rödvinsvänstern på SVT. Men det där lär vi ju aldrig få se. ■

Vilken sorts tomte vill vi ha?

Jultomten förknippas med kommersialism. Fast i själva verket är han ju staten förkroppsligad – stor, röd och givmild. Istället, noterar Tomas Brandberg, är det den tvärsure traditionelle hustomten som för tankarna till näringslivet.

Det finns, som bekant, olika sorters tomtar. Så här i juletider är den fryntlige, vitskäggige tomten aktuell. Det är han som osjälviskt går från stuga till stuga och utan krav på motprestationer delar ut julklappar till alla och envar. Enligt bland andra Naomi Klein (den stolliga författaren till *No Logo*, ni minns) så är det The Coca Cola Company som har uppfunnit honom. Och oavsett om det stämmer eller inte så förknippas denna tomte med kommersialism, vilket emellertid borde vara helt fel.

Jultomten påminner ju nämligen inte så lite om staten. Inte nog med att han är rödklädd och ohälsosamt stor, han är dessutom genomsnäll och mycket, mycket osjälvisk. Därav hans omåttliga popularitet. För vem skulle inte bli populär om man kunde fylla släden med julklappar och åka ut och dela ut dem ”gratis”. En invändning som även små barn brukar ha mot denna folktro är att det borde vara svårt för tomten att hålla reda på vad alla vill ha och behöver. Staten har samma problem. Staten producerar och levererar men har uppenbara problem att leva sig in i vad folk efterfrågar. Den som innerligt önskat sig en höftledsoperation men istället konstaterat att staten trodde att man föredrog ett nytt forskningsprojekt i feministisk teori bör förstå problemet.

Men men. Är det julafton så är det. Man skriver upp sina önskningar på en lista och sätter sig ner och hoppas. Har man tur så levererar tomten (eller staten) det man behöver. Har man otur får man ödmjukt sätta sig ner och vänta på nästa jul. Den som har väntat något år på en operation

känner här igen sig. För vilka krav kan man egentligen ha på staten (eller tomten) som ger bort saker ”gratis”.

Nu inser vän av ordning att jultomten liksom staten är oförtjänt populär. Han tar bara åt sig äran för sådant som andra gör. För alla vet ju att jultomten knappast arbetar ihjäl sig i tomteverkstan. Där jobbar istället tomtenissarna, som tillverkar allt från gunghästar till schackbräden. Och när man bockar och säger ”tack snälla staten”, vem tänker då egentligen på alla skattebetalande nissar som gör jobbet?

Lustigt nog är det faktiskt den halvt osynlige, traditionelle gårdstomten som i vissa avseenden påminner om näringslivet. Han är en riktigt sur och grinig jävel som ingen egentligen tycker om. Ingen tackar honom för något, han bara ”finns”. Och han får saker gjorda utan att man riktigt tänker på det. Djuren håller sig friska, skadedjur hålls borta och allt fungerar som det ska.

Men en sak kan man vara säker på. Jävlas man med gårdstomten så jävlas han tillbaka. Det vill säga han sätter sig någonstans och svär över de dumma och otacksamma människorna och skiter i alltihopa. Och så går det som det går. Brunnen sinar, djuren blir sjuka, saker går sönder och husen förfaller. Och det är väl ungefär det som händer i samhällen där näringslivet har förhindrats från att få saker och ting gjorda. Den här tomten tänker man inte så mycket på förrän han försvinner. I Östeuropa, som har upplevt kommunism, vet man vad detta innebär. Under decennier var deras samhällen i allmänt förfall, eftersom deras

näringslivstomtar effektivt avhölls från all verksamhet.

Nu tror vissa kanske att det inte fanns några tomter alls under kommunismen, men det är fel. Åtminstone hade man i Sovjet tomter med uppdraget att tomta för folk vid nyår. Julen var ju en gång för alla en både religiös och borgerlig företeelse som inte skulle firas. Men på nyårsafton gjorde dessa kommunisttomter hembesök vilket väl trots allt väckte viss uppskattning. Ryssar brukar traktera gäster efter bästa förmåga, så som tack för tomteriet brukade tomtarna få en slurk vodka vid varje hembesök. Det är oklart hur många hem varje tomte egentligen besökte i genomsnitt, men klart är att redlöst berusade tomter låg och skröpade på gator och torg fram på småtimmarna på nyårsnatten. Det är för övrigt helt sant.

De olika tomtarna illustrerar alltså relativt väl hur respektive samhälle fungerar. I vår blandekonomi har vi som bekant både pösande gratis-tomter som gör sig populära på andras bekostnad och tack och lov en och annan fixartomte som effektivt jobbar på i all tysthet. Fast under kommunismen fick man inte mycket till gratisklappar och inte fick man mycket fixat heller. Istället var tomtarna totalt odugliga till både det ena och det andra och när klockan slog tolv så låg de utslagna i rännstenen till ingen världens nytta. Kan det bli tydligare än så? ■

Ryssland stryper sig självt

Ryssland lider av ett postsovjetiskt syndrom. Putin är president för en wannabe-supermakt som vägrar erkänna före detta sovjetrepublikers fulla självständighet.

Nyligen höll Rysslands president Putin ett utrikespolitiskt tal där han höll en ovanligt hög profil gentemot rivalen USA. Han beskyllde bland mycket annat USA för "unilateralt och ofta illegitimt agerande" och såg USA som ansvarigt för mänskliga tragedier och för att nya konfliktområden har uppstått.

I en icke obetydlig utsträckning är Putins kritik befogad. Den amerikanska unilaterialismen under George W Bush ser ut att bli en parentes som inte lämnar särskilt mycket gott efter sig. I framtiden kommer USA, inte minst av ren självbevarelsedrift, i betydligt större utsträckning agera i samråd med övriga världen, vilket förvisso kan vara både positivt och negativt.

Fast det är inte omsorg om omvärlden som ligger bakom Putins hårda ord. Istället är han besatt av att återupprätta Rysslands status som global supermakt och han känner inte till något annat sätt att försöka göra det på än att utmana USA verbalt. Men han har inga medel till sitt förfogande mer än Stalins gamla stol i FNs säkerhetsråd och Sovjets rostade kärnvapenarsenal. Lite olja och gas är nämligen ett ineffektivt instrument för att nå globalt inflytande, eller ska man betrakta Norge och Saudiarabien som potentiella utrikespolitiska giganter? (Putin kan visserligen få folk i Centraleuropa att frysa om han vill, men det kortet kan han bara spela en gång. Sedan skaffar sig kunderna en mer pålitlig energileverantör.)

På den internationella arenan tjänar Rysslands kritik mot USA syftet att skyla över den egna utrikespolitikens unkenhet.

Ryssland lider av ett sorts postsovjetiskt syndrom, vilket innebär att man inte accepterar före detta sovjetrepublikers fulla självständighet. Och just nu utnyttjar denna wannabe-supermakt sin inte alltför imponerande styrka till att trakassera grannlandet Georgien, ett fattigt och splittrat land med ca 5 miljoner invånare. Förutom att man understödjer två utbrytarrepubliker i Georgien utsätter man landet för tvivelaktiga handels-sanktioner. Ryssland bedriver dessutom omfattande och ganska aggressiv underrättelseverksamhet i Georgien och hotar nästan med krig när deras spioner arresteras. Anledningen till detta är att Georgien vill orientera sig västerut och aspirerar på medlemskap i till exempel NATO, vilket Ryssland uppenbart inte har med att göra.

Och trots militär upprustning är det i denna typ av konflikter som Ryssland har möjlighet att agera. Eftersom man har knappa logistiska resurser är Ryssland irrelevant ur ett militärt perspektiv utanför det egna närområdet. Och ekonomiskt är Ryssland en korrump oljestat, varken mer eller mindre. På den diplomatiska arenan ägnar man sig åt att hålla länder som Sudan och Iran om ryggen, vilket också gör att kritiken mot USA klingar ganska falskt. Kritiken är också i vissa avseenden felaktig. Det är knappast USA som, vilket Putin påstår, ligger bakom den nukleära kapprustningen sedan kalla krigets slut. Irans och Nordkoreas nukleära program har pågått sedan decennier, i båda fallen med uppenbar sovjetisk/rysk inblandning.

Men trots att utländska journalister givetvis är mycket intresserade av kärnvapennationen Rysslands utrikespolitiska orientering så rör det sig i Putins fall om utrikespolitik avsett för den inhemska marknaden. Ryssland är ett land förvridet i smärta. Den socioekonomiska situationen är miserabel och befolkningen minskar. Den förväntade livslängden för män ligger runt sextio år, i paritet med till exempel Yemen. För ryssarna är utrikespolitik ett opium som ska döva smärtorna. Det kan vara gott nog att vara en "supermakt" på hemmaplan, även om inflytandet inte sträcker sig längre än till Kaukasus, Centralasien och östra Ukraina. Men att ha en stor och mäktig fiende skapar enighet och inre gemenskap. Och även om USA helt saknar direkta intressen i Ryssland så passar just USA väl i rollen som yttre hot.

Övriga världen behöver alltså inte oroa sig överdrivet över Rysslands behov av att se USA som sin motståndare. Inte heller behöver Europa frukta att ryska stridsvagnar ska börja rulla västerut.

Förutom att potentiella konflikter i princip saknas så skulle de snart få motorstopp. Därmed inte sagt att Putins vrånga inställning inte är problematisk. Inte minst från sin plattform i FN:s säkerhetsråd kan han till exempel obstruera diplomatiska ansträngningar att förhindra spridning av kärnvapen.

Men Putin och det etablissemang med rötter i KGB (numera FSB) som omger honom är framför allt en fara för Ryssland självt. Ett tips är att hålla ögonen på den förväntade livslängden och på befolkningsutvecklingen. Situationen indikerar för närvarande en tyst katastrof, att Ryssland sakta men säkert stryper sig självt. Någon fri press som kan belysa problemen finns som bekant inte heller.

Eftersom demokratin mer eller mindre slutat fungera kommer nästa president (presidentval hålls under 2008) nästan garanterat att hämtas från makteliten runt Putin. Det är förstås dåliga nyheter för Ryssland och för resten av världen är det bara att beklaga. ■

Surkuken - en succéroman?

Har självömkan upphöjts till en ny litterär genre? Tomas Brandberg diskuterar sina eventuella karriärmöjligheter som offentlig gnällspik.

Låt oss föreställa oss att jag, en småbarnspappa med oscillerande 35-årsdepression och lite lagom krokig yrkeskarriär, skulle få för mig att skriva ett kvasidokumentärt självporträtt (nej förresten "sakpolitisk roman om tillståndet i Sverige idag" låter bättre) och kalla alstret för "Surkuken". Denna bok skulle handla om hur deppigt det kan vara när man skaffar sig familj och hur less jag är på samhället i allmänhet och kvinnor i synnerhet. Sida upp och sida ner gnäller jag över än det ena än det andra, om hur skeva alla kärleksrelationer är och om samhällets systematiska förtryck av män. Då och då understryker jag argumentationen med scener ur mitt miserabla liv och drömmer mig tillbaka till det underbart spännande leverne jag hade innan jag blev förälder. Och skulle jag befara att min egen situation inte väcker tillräckligt med medlidande, ja då låter jag helt enkelt fantasin flöda. Vem har sagt att allt ska vara sant?

Skulle bokstavligen *alla* större dagstidningar låta recensera en sådan bok? Skulle jag bli intervjuad flera gånger i P1 och skulle jag i den ena TV-soffan efter den andra kunna veckla ut mina folkfientliga politiska åsikter utan att utan att några kritiska frågor ställs? Knappast. Möjligen skulle jag med en sådan bedrift kunna kandidera till utnämningen rikspucko, men oändligt mera sannolikt vore att boken aldrig gick i tryck och att jag skulle behandlas med total ligkiltighet av hela kulturetablissemangen.

Men, sätt skon på andra foten bara så ändras förutsättningarna radikalt. Byt surkuken till "bitterfittan", byt man till

kvinna, kvinna till man och pappa till mamma i beskrivningen ovan, så har man tydligen receptet på hur man lägger hela kultur-Sverige för sina fötter. Åtminstone kan kulturjournalisten Maria Sveland inte direkt klaga på bristande uppmärksamhet från sina kollegor för sin debutroman "Bitterfittan".

"Hur ska vi någonsin uppnå ett jämställt samhälle när vi inte ens kan leva jämställda med den vi älskar?" frågar sig Sveland. Fast är det inte såhär hon menar; "om inte ens vi super-genus-medvetna marxist-feminister lyckas bli jämställda med våra handplockade män, hur illa är det då inte ställt ute i samhället bland alla vanliga dödliga?"

Nåväl, jag inser att många par blir störtkära i unga år och inte hinner detaljplanera sina liv innan första och kanske till och med andra barnet är på väg och sedan delar man upp föräldrarollerna på det sätt som samhället förväntar sig, på gott och ont. Därmed halkar många unga mammor efter i yrkeskarriären, vilket sätter sina spår i lönestatistiken och så vidare. Kalla det fria val eller tvång. Kalla det biologi eller patriarkat. Kalla det vad fan ni vill!

Men om man är runt 30 år och har bortåt en miljon akademiska poäng i genusrelaterade kurser och har en genomsnittlig IQ eller högre, kan man då inte fråga honom med y-kromosomen om han tänker ta ut pappaledighet *innan* man så att säga skrider till verket med fortplantningen? Eller är vi så biologiska att hormonerna kan sätta *alla* intellektuella funktioner ur spel, alltid?

Jag vill inte utan vidare avfärda Svelands tes att konflikten mellan familjeliv och yrkesliv kan vara besvärlig för ambitiösa tjejer och att många av deras män säkert borde göra bättre ifrån sig på hemmaplan. Men ursäkta, är detta en unik insikt som Sveland har? Eller sparkar hon i sitt geniala ursinne in en svängdörr som står och fladdrar mest hela dan? Och den här antydning om att "inget har hänt" sedan 70-talet är bara larv. Jag ska inte påstå att det androgyna nirvana-tillståndet generellt har uppnåtts, men i min medelklass-generation dräller det av stålmän som, hör och häpna, drar minst lika tunga lass som sina stålfruar. De går inte på fler fester än sina bättre hälfter, sover inte mer och har inte mer tid över för sig själva.

Låt mig också påpeka att samtidigt som vi tillhör ett kön och en statistik så är vi också myndiga individer som bör kunna ta ansvar för våra handlingar. Vi kan välja vem vi vill skaffa barn med och vi har i stor utsträckning inflytande över tidpunkten. Och den tuffa verkligheten är att om man har fortplantat sig med en opålitlig odåga, ja då har man det. Tänk efter före, typ.

Själv går jag och lägger mig nu, klockan är halv två på natten. Vill man som heltidsarbetande småbarnspappa ägna sig åt frilansskrivande får man göra det på nätterna, tro inget annat. Imorgon kör jag ett varv till i mitt personliga maratonlopp med lämning, jobb, hämtning och arbetet som *chef de cuisine*. Men varför gnälla över sånt offentligt? Det känns faktiskt rätt meningsfullt, så varför vara en surkuk? ■

Captus är en Göteborgsbaserad tankesmedja, som arbetar med opinionsbildning för allmänborgerliga idéer, såsom sänkta skatter, en stark rättstat, fria marknader och privat drift av skola och sjukvård.

Det opinionsbildande arbetet sker främst genom skrivande av debattartiklar. Under 2006 publicerade Captus medarbetare mer än 250 artiklar. Captus publicerar även rapporter och essäsamlingar. Våra medarbetare medverkar regelbundet som debattörer i etermedia och som talare i olika sammanhang.

I syfte att skapa en lokal plattform för allmänborgerliga idéer i Göteborg arrangeras regelbundna seminarier, ofta i samarbete med Stockholmsbaserade tankesmedjor.

Captus driver även nättidningen **Captus Tidning**, som utkommer med fyra till fem artiklar varje vecka. *Captus Tidning* fungerar dels som en opinionsbildande tidskrift, dels som en plattform för unga lovande skribenter som vill utveckla sitt skrivande.

www.captus.nu
www.captustidning.se